

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. birželio 14 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Algirdo Taminsko (pranešėjas) ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „TeleTower“ kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 1 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „TeleTower“ ieškinį atsakovėms uždarajai akcinei bendrovei „Caverion Lietuva“, uždarajai akcinei bendrovei „Šiltas namas“ ir R. P. įmonei dėl statybos darbų padarinių pašalinimo išlaidų atlyginimo, tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, atsakovių pusėje V. J., mažoji bendrija Visų darbų centras, uždaroji akcinė bendrovė „ESA construction“, akcinė draudimo bendrovė „Compensa Vienna Insurance Group“, Jungtinėje Karalystėje registruotas juridinis asmuo „Lloyd's of London Syndikate“, atstovaujamas įgaliotos atstovės Lietuvoje uždarnosios akcinės draudimo brokerių bendrovės „Colemont draudimo brokeris“.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių projektuotojo, techninio prižiūrėtojo ir rangovo atsakomybę už statybų metu užsakovui padarytą žalą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė priteisti iš atsakovių 49 870,26 Eur rangos darbų trūkumų pašalinimo išlaidoms atlyginti tokiais dalimis: iš atsakovės UAB „Šiltas namas“ – 5541,14 Eur, iš atsakovės R. P. įmonės – 11 082,28 Eur, iš atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ – 33 246,84 Eur.
3. Ieškovė nurodė, kad ji ir atsakovė R. P. įmonė 2015 m. kovo 30 d. sudarė žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų bei statinio techninių darbų projektų rengimo mobiliojo ryšio bazinių stočių statybai sutartį (toliau – projektavimo sutartis), šios sutarties pagrindu atsakovė 2017 metais parengė dviejų gatvės apšvietimo atramų, esančių krantinėje prie (duomenys neskelbtini) (toliau – ir objektas), pritaikytų mobiliojo ryšio bazinės stoties antenoms ir stebėjimo kameroms tvirtinti, rekonstravimo projektą. Ieškovė ir atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ 2018 m. kovo 9 d. sudarė statybos rangos sutartį Nr. 18-RS-0041 (toliau – rangos sutartis), kurią atsakovė įsipareigojo sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal rekonstravimo projektą atlikti rangos (rekonstravimo) darbus. Ieškovė ir atsakovė UAB „Šiltas namas“ 2018 m. kovo 30 d. sudarė statinio statybos techninės priežiūros sutartį Nr. 5N-18040-013 (toliau – techninės priežiūros sutartis), kuria atsakovė įsipareigojo atlikti judriojo skaitmeninio radijo ryšio tinklo anteninio stiebo rekonstravimo darbų techninės priežiūros darbus.
4. Atsakovei UAB „Caverion Lietuva“ atliekant gatvės apšvietimo atramų įrengimo darbus pagal atsakovės R. P. įmonės parengtą rekonstravimo projektą ir atsakovei UAB „Šiltas namas“ vykdant techninę priežiūrą, 2018 m. balandžio mėn. buvo nupjautos dvi Kuršių marių krantinės inkarinės templės. Šios templės laikė krantinę ir nebuvo rekonstruojamo inžinerinio statinio dalis, bet buvo kito nekilnojamojo daikto – Kuršių marių krantinės – konstrukcinė dalis. Ieškovės vertinimu, inkarinių templių nupjovimas – tai visų statybos dalyvių atidumo ir rūpestingumo vykdant savo veiklą stokos padarinys: atsakovė R. P. įmonė nepažymėjo šių konstrukcijų rekonstravimo projekte; atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ neturėjo teisės vykdyti rangos darbus pagal rekonstravimo projektą taip, kad būtų sugriautas kitas statinys; atsakovė UAB „Šiltas namas“ turėjo tikrinti ir kontroliuoti rangovės vykdomus darbus ir kai buvo atkastos kito statinio konstrukcijos bei nustatyta, kad rekonstravimo projekte statybos darbai nurodyti klaidingai, privalėjo stabdyti statybos darbus, tačiau to nepadarė. Ieškovė ir atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ 2018 m. rugsėjo 14 d. sudarė statybos rangos sutartį Nr. 18-RS-0107 (toliau – rangos sutartis Nr. 2); pagal ją ieškovė sumokėjo atsakovei 55 411,40 Eur už nukirstų inkarinių templių sutvarkymą. Šiuos ieškovės nuostolius turėtų atlyginti atsakovės tokiais dalimis: techninė priežiūrėtoja – 10 proc. nuostolių sumos; projektuotoja – 20 proc. nuostolių sumos; rangovė – 60 proc. nuostolių sumos, o 10 proc. nuostolių tenka ieškovei.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Šiaulių apygardos teismas 2022 m. gegužės 3 d. sprendimu patenkino ieškinį iš dalies ir priteisė ieškovei iš atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ 15 637,07 Eur nuostoliams atlyginti. Kitą ieškinio dalį teismas atmetė.
6. Teismas pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju žala buvo padaryta atsakovei UAB „Caverion Lietuva“ ir tretiesiems asmenims MB Visų darbų centrui bei UAB „ESA construction“ vykdant ieškovės užsakytus statybos rangos darbus. Tačiau ji buvo padaryta ne rangos sutarties objektui,

bet su rangos sutarties vykdymu nesusijusiam turtui – krantinei. Teismas nurodė, kad ieškovės patirti nuostoliai kilo iš neteisėtų veiksmų vykdant sutartis (nesilaikant bendrosios rūpestingumo pareigos ir padarant užsakovei žalos), todėl ginčui taikytinos sutartinės atsakomybės taisyklės.

7. Vertindamas atsakovės R. P. įmonės (projektuotojos) veiksmų teisėtumą, teismas atkreipė dėmesį į tai, kad pagal įstatymą organizuoti (arba pavesti tai padaryti statinio projektuotojui) statinio statybos žemės sklypo, statybvietės ir gretimų statinių bei žemės sklypų, kuriems statyba gali daryti neigiamą poveikį, statybinius tyrimus ir sudaryti sąlygas tyrėjui juos atlikti yra statytojo (užsakovo), o ne projektuotojo pareiga. Tačiau ieškovė nedavė tokio pavedimo atsakovei. Nors byloje nėra duomenų, kad rengdama projektą atsakovė būtų ieškojusi Nidos uosto (krantinės) statybos projekto, byloje nustatyta, kad įgalioti subjektai neturėjo krantinės techninio paso, o UAB „Neringos komunalininkas“ pateiktas krantinės konstrukcijų brėžinys neatspindėjo buvusios faktinės padėties. Projektuotoja buvo informuota, kad buvo atkasta senoji krantinė, tačiau jai nebuvo nurodyta, kad krantinės konstrukcijos trukdo toliau vykdyti darbus pagal projektą ar kad jos buvo pažeistos. Rekonstravimo projekte nebuvo nurodyta nupjauti temples ar ardyti kitas konstrukcijas. Byloje nėra įrodymų, kad atsakovės parengta projekto dokumentacija neatitinka teisės aktu reikalavimų. Jos pagrindu buvo išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Todėl nėra pagrindo vertinti, kad atsakovei dėl parengto projekto kokybės galėtų kilti civilinė atsakomybė. Atsakovė nepažeidė projektavimo sutarties ar įstatymo nuostatų, inkarinių templių nutraukimas nebuvo nulėmęs jos veiksmų, todėl jai nekyla atsakomybė.
8. Spręsdamas dėl atsakovės UAB „Šiltas namas“ (techninės priežiūros) atsakomybės, teismas padarė išvadą, kad atsakovės įgaliotas darbuotojas turėjo sekti rangovės atliekamų statybos darbų eigą, tačiau darbai objekte buvo pradėti 2018 m. balandžio 9 d., neinformavus techninės priežiūros, nesuteikus jai būtinos informacijos ir darbams reikalingų dokumentų. Teismas atsižvelgė į atsakovės paskirto techninio priežiūros O. R. paaiškinimus, kad nors informacija apie statybų pradžią buvo nurodyta Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“, jis neturėjo informacijos apie darbų pradžią, nes sistemoje ją mato tik informaciją pateikęs asmuo; taip pat kad, turėdamas sutartį ir negavęs informacijos apie pradėtus darbus, jis savo iniciatyva paprašė Klaipėdoje dirbančio kolegės pasidomėti, ar darbai yra pradėti, susitarė dėl pavadavimo ir apie tai pranešė atsakovės administracijai. Nustates, kad atsakovė UAB „Šiltas namas“ nebuvo informuota apie darbų pradžią ir jos darbuotojas į objektą atvyko po to, kai buvo pažeistos inkarinės temples, teismas vertino, kad atsakovės veiksmų ir žalos nesieja priežastinis ryšys.
9. Spręsdamas dėl atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ (rangovės) atsakomybės, teismas pažymėjo, kad apie senosios krantinės buvimą darbų atlikimo vietoje buvo žinoma dar iki darbų pradžios. Ši aplinkybė atspindėjo rangos sutartį. Vykdydama teisės aktuose nustatytas pareigas, atsakovė, prieš pradėdama žemės kasimo darbus krantinėje, siekdama patikslinti esamų komunikacijų buvimą vietą, privalėjo iškviešti krantinės savininkės UAB Neringos komunalinio ūkio atstovą, tačiau jis nedalyvavo vykdant šiuos darbus. Atkasusi senąją krantinę atsakovė informavo apie tai ieškovę ir pasiūlė du problemos sprendimo būdus: tęsti darbus papildomai pasitelkiant daugiau technikos ir žmonių arba nutraukti darbus ir sutvarkyti aplinką, o ieškovės atstovas nurodė: „Dirbkite 24/7 jei reikia. Laikykite mane informuotu“. Atsakovė nesustabdė darbų ir nesiašikino, kam priklauso aptikti inžineriniai statiniai. Nors atsakovė teigia, kad inkarinės temples buvo nutrauktos ardant senąją krantinę, nes jos nebuvo atskirtos nuo statybinio laužo, trečiojo asmens UAB „ESAconstruction“ darbuotojas A. D. nurodė, kad jis atpažino inkarines temples ir jos netrukdytų įrengti pamatų, tačiau jos buvo nupjautos tuo metu, kai jo nebuvo objekte. Byloje nėra duomenų, kad atsakovė buvo parengusi statybos darbų technologijos projektą, kuriame turėtų būti detalizuota, kokiomis priemonėmis ir būdais turi būti atliekami statybos darbai, nors dėl besisunkiančio Kuršių marių vandens atsirado poreikis keisti pamato liejimo konstrukciją ir technologiją.
10. Teismas pažymėjo, kad rangovė, besispecializuojanti statybos darbų srityje, priešingai nei užsakovė, privalėjo numatyti galimus neigiamus rangos darbų vykdymo būdo ir technologijos padarinius ir apie juos įspėti užsakovę. Atsakingas ir patyręs verslininkas turi būti pasirengęs tikimybei, kad pralaužus krantinės gelžbetonines konstrukcijas galimas marių vandens pritekėjimas į pamatus kasamas duobes, ir intis veiksmų siekdamas išvengti žalingų padarinių arba juos sumažinti. Atkasus inžinerines konstrukcijas, statybos darbai turėjo būti stabdomi ir kreipiamasi į projektuotoją dėl projekto patikslinimo. Tai, kad ieškovė nurodė toliau vykdyti darbus, gali būti reikšminga sprendžiant dėl papildomų darbų atlikimo ir apmokėjimo, tačiau negali pateisinti žalos trečiųjų asmenų turtui padarymo. Krantinės inkarinių templių pažeidimą lėmė netinkamai pasirinktas rangos darbų vykdymo būdas ir technologija, padėties objekte nesuvaldymas, už tai buvo atsakinga atsakovė UAB „Caverion Lietuva“. Atsakovė pažeidė sutartyje ir teisės aktuose nustatytas pareigas; inkarinių templių pažeidimas ir nuostolių atsiradimas gali būti laikomi jos veiksmų rezultatu, todėl yra įrodytas priežastinis ryšys tarp jos veiksmų ir inkarinių templių pažeidimo.
11. Teismas pažymėjo, kad ieškovė grindžia savo reikalavimus teisine ekspertine išvada, tačiau teismas ją nesirėmė, nes ji parengta ne teismo nutarties pagrindu, be to, joje pateiktas ne tik aktualus teisinis reglamentavimas, bet ir daromos konkrečios išvados dėl atsakovams tenkančių atsakomybės dalių. Ieškovė prašo atlyginti išlaidas, kurias ji patyrė siekdama pašalinti dėl inkarinių templių nutraukimo atsiradusią žalą, t. y. 90 proc. sumos, kurią ji sumokėjo pagal rangos sutartį Nr. 2. Teismas vertino, kad žala yra ieškovės ir atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ nerūpestingumo pasekmė. Nuostolių dydžiui esminę įtaką turėjo ieškovės veiksmai. Dar 2018 m. balandžio 27 d. sužinojusi apie inkarinių templių pažeidimą ji neatliko jų atstatymo darbų, kadangi iki poilsio sezono pradžios krantinė turėjo būti sutvarkyta. Todėl statybos darbai buvo baigti, paklota danga ir sutvarkyta statybvietė 2018 m. gegužės pabaigoje. Templių atstatymo darbus atlikus iš karto po jų pažeidimo, dalies išlaidų, patirtų išardant dangą ir ją vėl paklojant, nebūtų buvę patirta. Teismas pripažino pagrįstais adatinių siurblių sumontavimo ir demontavimo, plieninių lakštų sukėlimo į duobę kranu, plieninių lakštų ir templių įrengimo, konstrukcijų suvirinimo darbus, kurių kaina yra 15 637,07 Eur, ir nusprendė, kad šią sumą turi atlyginti UAB „Caverion Lietuva“, o kitą nuostolių dalį turi prisiimti pati ieškovė.
12. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės, atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ ir trečiojo asmens, nepareikšiančio savarankiškų reikalavimų, atsakovių pusėje MB Visų darbų centro apeliacinius skundus, 2022 m. gruodžio 1 d. nutartimi Šiaulių apygardos teismo 2022 m. gegužės 3 d. sprendimą paliko nepakeistą.
13. Kolegija pritarė pirmosios instancijos teismo išdėstyta pozicijai dėl atsakovės R. P. įmonės atsakomybės. Ieškovė nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kad atsakovė, vykdydama sutartinius įsipareigojimus, turėjo papildomai atlikti darbus, kurie nebuvo nurodyti projektavimo sutartyje (įvertinti žemės sklype esančios krantinės konstrukcijas), taip pat kad inkarinės temples buvo nupjautos dėl jos neteisėtų veiksmų. Byloje nenustatyta atsakovės neteisėtų veiksmų, t. y. aplinkybės, kad jos nustatyti projekto sprendiniai buvo netinkami.
14. Kolegija vertino, kad teismas teisingai išsprendė klausimą dėl atsakovės UAB „Šiltas namas“ atsakomybės. Ieškovė neįrodė, kad atsakovė buvo tinkamai informuota apie statybos darbų pradžią, todėl ji negalėjo atvykti į objektą, stabdyti darbų ir daryti įtakos tam, kad būtų išvengta žalos. Nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme buvo nustatyta, kad atsakovės paskirtas techninis priežiūros, negavęs informacijos apie pradėtus darbus, paprašė kito asmens, dirbusio UAB „Šiltas namas“, pasidomėti ar darbai objekte yra pradėti. 2018 m. balandžio 18 d. jam buvo pranešta apie pradėtus darbus, o nuvykus į objektą buvo pastebėta, kad buvo nupjautos Kuršių marių krantinę laikančios inkarinės temples. Kolegija vertino, kad šios atsakovės veiksmų ir atsiradusios žalos nesieja priežastinis ryšys.
15. Kolegija sutiko ir su pirmosios instancijos teismo pozicija dėl atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ atsakomybės. Žala atsirado dėl šios atsakovės ir ieškovės veiksmų, nes inkarinės temples buvo nutrauktos ardant senąją krantinę, templių neatskiriant nuo statybinio laužo, gavus ieškovės atstovo sutikimą toliau tęsti darbus. Atsakovė, turėdama pareigą nepadarinti žalos kitų asmenų nuosavybei, pažeidė rangos sutartyje ir teisės aktuose nustatytas pareigas.
16. Kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas tinkamai nustatė žalos dydį. Priteisdamas ieškovei iš atsakovės 15 637,07 Eur nuostolių atlyginimo, teismas teisingai nustatė, kurie statybos rangos darbai buvo atlikti dėl ieškovės, o kurie – dėl atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ kaltės.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

17. Kasacinių skundu ieškovė prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. gruodžio 1 d. nutarties ir Šiaulių apygardos teismo 2022 m. gegužės 3 d. sprendimo dalis, kuriais ieškinys buvo atmestas, ir dėl šios bylos dalies priimti naują sprendimą – ieškinį patenkinti ir papildomai priteisti ieškovei iš atsakovių 34 233,19 Eur rangos trūkumų šalinimo išlaidoms atlyginti tokiais dalimis: iš UAB „Šiltas namas“ – 5541,14 Eur; iš R. P. įmonės – 11 082,28 Eur, iš UAB „Caverion Lietuva“ papildomai priteisti 17 609,77 Eur. Kitas procesinių sprendimų dalis palikti nepakeičius. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 17.1. Apeliacinis instancijos teismas pažeidė pareigą tinkamai motyvuoti sprendimą, nes iš esmės perrašė pirmosios instancijos teismo motyvus. Apeliacinis teismas nenurodė, kodėl atmata ieškovės pateiktą teisinę ekspertinę išvadą, nors ieškovė apeliaciniame skunde ginčijo pirmosios instancijos teismo išvadą dėl šio įrodymo. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nesivadovavo šia išvada dėl to, kad ji parengta ne teismo nutarties pagrindu. Teismas turėjo ją vertinti kaip rašytinį įrodymą, kuriame yra specialių žinių turinčių asmenų pateiktas vertinimas apie statybos proceso dalyvių pareigas ir atsakomybę. Išvada patvirtina, kad dėl nupjautų inkarinių templelių yra kalti visi statybos proceso dalyviai.
- 17.2. Teismai, nurodę, kad projektinė dokumentacija buvo tinkama ir pati ieškovė turėjo imtis veiksmų tam, kad joje būtų įvertintos krantinės konstrukcijos, netinkamai paskirstė projektavimo sutarties šalių atsakomybę ir netinkamai vertino įrodymus. Projektavimo sutarties nuostatos, rekonstravimo projekto medžiaga ir teisinė ekspertinė išvada patvirtina, kad ne ieškovė, o projektuotoja atsakovė R. P. įmonė turėjo atsizvelgti į krantines, kuriose buvo projektuojami statiniai, konstrukcijas. Kitoks aiškinimas iškreipia sutarties šalių, viena iš kurių yra profesionali projektuotoja, o kita – darbus užsakantis subjektas, neturintis atitinkamos kvalifikacijos, teisių ir pareigų pusiausvyrą.
- 17.3. Projektuotoja, kaip savo srities profesionalė, turėjo įvertinti, kad rekonstruojamos gatvės apšvietimo atramos stovi krantinėje, nes ši aplinkybė buvo akivaizdi. Ji turėjo suvokti, kad krantinė turi atramas, ir įvertinti, kad šios krantinės konstrukcijos gali kirstis su rekonstruojamų apšvietimo stulpų pamatais. Teismai pripažino, kad projektuotojui taikomi profesionalumo ir atidumo standartai, todėl būtent ieškovės pasamdyta projektuotoja turėjo įvertinti krantinės laikančiąsias konstrukcijas ir pažymėti jas projekte. Teismai nepagrįstai nurodė, kad ieškovė turėjo žinoti, jog tinkamam projektavimui turėjo būti atlikti papildomi statybos tyrimai. Projektuotoja nesilaikė pareigos tinkamai suprojektuoti statinį (atsizvelgdama į projekto vykdymą krantinės zonoje), nors tokią galimybę turėjo. Tik rengdama projekto papildymą (techninį darbo projektą), reikalingą atsiradusiai žalai pašalinti, projektuotoja įvertino krantinės zoną, gavo archyvinę projektinę medžiagą, atliko skaičiavimus. Tai rodo, kad ji galėjo išsamiai išspręsti su krantinės zona susijusius klausimus ir rengdama rekonstravimo projektą, tačiau dėl savo nerūpestingumo ir neatsidavimo to neįvykdė. Dėl projektuotojos neveikimo buvo parengtas netinkamas projektas ir, vykdamas pagal jį darbus, buvo nupjautos dvi inkarinės templelės, todėl ieškovė, šalindama padarytą žalą, turėjo atlikti papildomus statybos darbus. Šiuo atveju yra visos projektuotojos civilinės atsakomybės sąlygos.
- 17.4. Teismai, netinkamai įvertinę įrodymus, padarė išvadą, kad rangos darbai objekte buvo pradėti neinformavus techninės priežiūros, todėl jos veiksmų ir žalos nesieja priežastinis ryšys. Atsakovės UAB „Šiltas namas“ direktoriaus 2018 m. balandžio 4 d. įsakymu O. R. buvo paskirtas statinio statybos techninei priežiūrai vykdyti, o 2018 m. balandžio 5 d. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) buvo pateiktas pranešimas apie statybos pradžią, jame, be kita ko, nurodyta, kad statybos pradžios data yra 2018 m. balandžio 9 d., ir pateikti duomenys apie statinio statybos techninės priežiūros vadovą. Šis dokumentas yra viešai skelbiamas sistemoje „Infostatyba“, todėl atsakovės teiginiai, esą ji nežinojo apie statybos darbų pradžią, yra nepagrįsti. Kadangi duomenys apie statybos pradžią buvo paskelbti viešai, teismų nustatyta aplinkybė, kad paskirtas techninės priežiūros vadovas paprašė kito asmens nuvažiuoti į objektą, rodo, kad techninė priežiūra buvo vykdoma netinkamai – turėdamas techninės priežiūros sutartį ir žinodamas apie statybos darbų pradžią, techninės priežiūros vadovas nevykdė techninės priežiūros, bet pavedė ją atlikti kitam asmeniui. Nors atsakovė teigia nežinojusi apie darbų pradžią, teikdama ieškovei sąskaitas ir priimdama apmokėjimus ji pripažino vykdžiusi sutartį, todėl jai gali būti taikoma atsakomybė už netinkamą sutarties vykdymą. Atsakovė nesikreipė į ieškovę dėl techninės priežiūros darbų pradėjimo, nors jai buvo žinoma, kad pasirašyta techninės priežiūros sutartis turėjo būti pradėta vykdyti ir joje buvo nustatyta, kad ji galioja 6 savaites nuo pasirašymo dienos.
- 17.5. Atsakovė UAB „Šiltas namas“ nebuvo statybietėje vykdamas kasimo darbus, atkasus inkarines templeles ir jas nupjaunant, taigi, ji neįvykdė teisės aktuose ir techninės priežiūros sutartyje nustatytų pareigų, o jos neveikimas lėmė žalos atsiradimą. Pagal techninės priežiūros sutartį, atsakovė turėjo vertinti rekonstravimo projektą, tačiau nors jis buvo parengtas be geotechninių tyrinėjimų ir išsamios žemės sklypo analizės, ji pritarė statybos darbų vykdymui pagal tokį projektą, todėl ji netinkamai vykdė ir šią pareigą.
- 17.6. Teismai neteisingai nustatė rangovės atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ atlygintinos žalos dydį. Padarydami išvadą dėl ieškovės atsakomybės, teismai netinkamai vertino įrodymus ir taikė teisės normas, reglamentuojančias užsakovo ir rangovo pareigų santykį, neteisingai nustatė ieškovės ir atsakovės veiksmų įtaką atsiradusiai žalai. Žalos pašalinimo darbus vykdė pati atsakovė UAB „Caverion Lietuva“, todėl ji pati nustatė, kokius darbus reikės atlikti siekiant pašalinti žalą ir kiek jie kainuos, ir pateikė ieškovei sąskaitą už atliktus darbus. Todėl teismų išvada, kad atsakovė privalo atlyginti tik 15 637,07 Eur už žalą pašalinimo darbus, nors ieškovės nuostolių už šiuos darbus dydis yra grindžiamas pačios rangovės išrašyta 55 411,40 Eur sąskaita, yra prieštaringa. Rangovė privalo atlyginti visą žalą, o ne tik dėl tam tikrų darbų, kuriuos ji įvardijo kaip būtinus ir atliko pašalindama žalą krantinei. Dėl statybos proceso dalyvių netinkamo pareigų vykdymo, nulėmusio inkarinių templelių nupjovimą, ieškovė patyrė 55 411,40 Eur nuostolius, nes tokia kaina buvo įvertinti nupjautų inkarinių templelių sutvarkymo darbai.
- 17.7. Teismas nepagrįstai nurodė, kad ieškovė delsė imtis inkarinių templelių atstatymo darbų ir tokį delsimą grindė tuo, jog iki poilsio sezono pradžios turėjo sutvarkyti krantinę. Byloje nėra įrodymų, kad ieškovė buvo nurodžiusi tokias aplinkybes; šiuos teiginius byloje nurodė atsakovės ir tretieji asmenys, tvirtinę, esą inkarinių templelių pažeidimo vieta buvo užkasta ieškovės pavedimu. Darbams atlikti pasitelkti tretieji asmenys (subrangovės) MB Visų darbų centras ir UAB „ESAconstruction“ teigė net nesupratę, kad nupjovė templeles. Kadangi paaiškėjus krantinės inkarinių templelių nutraukimo faktui atsakovės nesiėmė priemonių padarytai žalai pašalinti, ieškovės reikalavimu projektuotoja patikslino rekonstravimo projekto sprendinius, o rangovė už atskirą atlyginimą pašalino padarytą žalą. Prieš atsiskaitydama su UAB „Caverion Lietuva“ už žalą pašalinimą, ieškovė bandė susitarti su atsakovėmis, tačiau jos nebendradarbiavo, formaliai atsakė, kad žalą turėtų atlyginti jų civilinės atsakomybės draudikai, tačiau šie žalą neatlygino. Ieškovė ne delsė, bet organizavo inkarinių templelių atstatymo darbus iš karto po to, kai tik paaiškėjo jų nupjovimo faktas. Teismams nustačius, kad žala buvo padaryta dėl rangovės nesugebėjimo suvaldyti padėties objekte, didžioji žalos dalis nepagrįstai buvo priskirta ieškovei, neatlikusiai neteisėtų veiksmų, taip pašalinant įstatyme nustatytą didesnę rangovo atsakomybę už tinkamą statybos rangos sutarties rezultatą.
- 17.8. Atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ padarė daug jos pareigas reglamentuojančių teisės aktų ir rangos sutarties nuostatų pažeidimų, lėmusių inkarinių templelių nupjovimą ir žalos atsiradimą.

Teismai padarė nepagrįstą išvadą, kad žala atsirado dėl rangovės ir ieškovės veiksmų, nes inkarinės templelės buvo nutrauktos, kai buvo ardoma senoji krantinė ir templelės nebuvo atskirtos nuo statybinio lauko, gavus ieškovės atstovo sutikimą toliau tęsti darbus, nors byloje nėra įrodymų, kad atsakovė informavo ieškovę apie susiklosčiusią situaciją, o ieškovė davė sutikimą nukirsti templeles. Atsakovė, atkasusi inkarines

temples, nestabdė darbų ir pati nusprendė jas nupjauti. Rangovės atsakyme į pretenziją nurodytas teiginys, kad rekonstravimo projekte nebuvo pažymėtos inkarinės templės, nereiškia, jog ji turi vykdyti statybos darbus išimtinai tik projektinės dokumentacijos pagrindu ir nevertinti savo veiksmų teisingumo ir pasirinkto statybos būdo. Vien tai, kad inkarinės templės nebuvo pažymėtos projekte, neleidžia atsakovei jų nupjauti ar imtis veiksmų, galinčių sukelti neigiamų pasekmių. Atsakovė nevykdė ir kitų teisės normose jai nustatytų pareigų ir teismai konstatavo tai. Kaip atsakinga ir patyrusi verslininkė, ji turėjo imtis veiksmų, kad būtų išvengta žalingų padarinių, bet to nedarė. Todėl teismai nepagrįstai vertino, kad jai kyla pareiga atlyginti tik konkrečių žalos atstatymo darbų kainą, o ne visą padarytą žalą, apskaičiuotą proporcingai neįvykdytų ar netinkamai įvykdytų įsipareigojimų dydžiui.

- 17.9. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.696 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už statinio sugriuvimą ir tuo padarytą žalą atsako rangovas, projektuotojas, statinio projekto ekspertizės rangovas ir statybos techninis prižiūrėtojas, jeigu objektas sugriuvo dėl projektavimo, konstrukcijų ar statybos darbų defektų ar netinkamo žemės grunto. Todėl teismai, atmesdami ieškovės reikalavimus projektuotojai ir statybos techninei prižiūrėtojai, taip pat daugiau nei 50 proc. atmesdami reikalavimus rangovei, neteisingai taikė ir aiškino šią nuostatą ir toks pažeidimas turėjo esminę įtaką priimant sprendimus.
18. Atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo patenkinti reikalavimą priteisti 11 082,28 Eur nuostolių atlyginimo iš atsakovės R. P. įmonės, o likusius reikalavimus atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 18.1. Ieškovės minimi CK 6.695, 6.659, 6.684, 6.689 ir 6.696 straipsniai nėra aktualūs byloje, todėl nėra pagrindo teigti, esą žemesnės instancijos teismai juos netinkamai aiškino ir taikė.
- 18.2. Ieškovė kasaciniame skunde siekia pakeisti teismų nustatytas aplinkybes, jog ji pati prisidėjo prie to, kad žala reikšmingai padidėtų. Pirmosios instancijos teismai konstatavo, kad ieškovė sužinojo apie nutrauktas inkarines temples dar iki statybos darbų pabaigos, tačiau nesiėmė priemonių joms atstatyti, o nusprendė užbaigti statybos darbus ir sutvarkyti statybą dėl artėjančios poilsio sezono pradžios. Rangos sutartis Nr. 2 buvo sudaryta tik pasibaigus šiltajam sezonui. Byloje nėra įrodymų, kad ieškovė negalėjo inicijuoti nutrauktų inkarinių templių atstatymo darbų nedelsdama po to, kai sužinojo apie jų nutraukimą. Priešingai nei teigia ieškovė, teismai nenustatė, kad ji prisidėjo prie to, jog inkarinės templės buvo nutrauktos, jie konstatavo, kad dėl ieškovės sprendimo neatstatyti inkarinių templių po jų nutraukimo padidėjo atstatymo darbų kaina – jei ieškovė būtų ėmusi priemonių žalai pašalinti nedelsdama, nebūtų kilę poreikio ardyti ir perkloti dangą. Ieškovė nepaneigė savo kaltės dėl kilusios žalos, todėl teismai pagrįstai sumažino priteistiną nuostolių atlyginimo sumą.
- 18.3. Aplinkybė, kad UAB „Caverion Lietuva“ neparengė statybos darbų technologijos projekto, buvo įvertinta žemesnės instancijos teismų, todėl ji nesudaro pagrindo padidinti iš atsakovės priteisto nuostolių atlyginimo. Tokio projekto parengimas nebūtų padėjęs išvengti inkarinių templių nutraukimo. Ieškovė nenurodė priežastinio ryšio tarp technologijos projekto parengimo ir galimybės atpažinti atkastas inkarines temples atsiradimo ar padidėjimo. Analogiškas vertinimas pateiktas ir byloje esančioje specialistų išvadoje, kurioje patvirtinta, kad rangovės pasirinktas darbų atlikimo būdas buvo tinkamas ir jokiomis kitomis priemonėmis nebuvo galima atlikti darbų taip, kad nebūtų nutrauktos inkarinės templės. Byloje nėra duomenų apie alternatyvius darbų vykdymo būdus, taip pat nenustatyta, kad rangovė naudojo netinkamus statybos būdus. Teismai nenustatė, kad UAB „Caverion Lietuva“ pažeidė sutartinius įsipareigojimus. Atkasusi senos krantinės liekanas, atsakovė kreipėsi į ieškovę, tačiau ši nurodė tęsti pradėtus darbus, todėl ieškovė nepagrįstai teigia, esą atsakovė nebendradarbiavo ir nederino su ja veiksmų. Atsakovė negalėjo pranešti ieškovei apie atkastas inkarines temples, nes jų nebuvo įmanoma atskirti nuo gelžbetoninių senosios krantinės konstrukcijų ir statybinių medžiagų luozų.
- 18.4. Ieškovė pagrįstai nurodo, kad atsakovė R. P. įmonė buvo įsipareigojusi parengti projektą, atlikti geologinius tyrimus ir išsamią žemės sklypo analizę. Nors atsakovė teigė, kad ji neprivalėjo tirti, ar statybietės žemės sklype yra saugotinių inžinerinių statinių, kurie gali trukdyti vykdyti statybos darbus, ji neatskleidė ieškovei, kad tokie tyrimai nepatenka į projektavimo sutartį. Ieškovei organizuojant statybos darbus, jos pavedimu projektuotojai kilo pareiga užtikrinti, kad būtų įvertinta statybietės žemės sklype esanti infrastruktūra, naujosios krantinės laikiniosios konstrukcijos. Projektavimo sutartyje yra nustatyta atsakovės pareiga atlikti geologinius tyrimus ir išsamią statybietės žemės sklypo analizę, tačiau projekte nebuvo įvertinta, kad statybos darbų zonoje yra įrengtos krantinės inkarinės templės. Projektuotoja objektyviai negalėjo nesuprasti, kad statybietė ribojasi su Kuršių marių pakrante, ir galėjo numatyti, kad krantinė yra sutvirtinta atramomis, todėl galimai yra įrengtos konstrukcijos joms įtvirtinti, kurios gali kirstis su statybietės teritorija. Projektuotojos atsakomybė pagrindžia ir tai, kad rangovė UAB „Caverion Lietuva“ vykdė darbus nenukrypdamą nuo projekto sprendinių, tačiau, projektuotojai nepažymėjus krantinės laikinųjų konstrukcijų, negalėjo jų atpažinti. Atkasus senosios krantinės liekanas, projektuotoja elgėsi pasyviai. Jos atsakomybė nebuvo tinkamai įvertinta.
- 18.5. Ieškovė grindžia atsakovės UAB „Šiltas namas“ atsakomybę aplinkybėmis, kad jos paskirtas techninis prižiūrėtojas ne pats atliko techninę priežiūrą, bet pavedė tai atlikti kitam asmeniui. Tačiau ji nepagrindžia, kaip tai lėmė žalą atsiradimą. Nors ieškovė nurodo, kad ši atsakovė turėjo tikrinti projektą, byloje nėra duomenų, kad ji privalėjo vykdyti projektuotojos darbų kokybės kontrolę. Techninė prižiūrėtoja turi pareigą patvirtinti, ar projektas yra tinkamos sudėties ir pakankamas statybos darbams vykdyti, o ne tai, ar projektuotoja ištyrė krantinės laikinąsias konstrukcijas.
19. Atsakovė R. P. įmonė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 19.1. Statybos santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose yra nustatytos statytojo funkcijos, kurių jis negali atsisakyti argumentuodamas tuo, kad darbams atlikti pasamdė profesionalius projektuotoją, rangovą, techninį prižiūrėtoją. Ieškovė turėjo pareigą pavesti projektuotojai organizuoti gretimų statinių tyrinėjimus; ji suprato šią pareigą, tačiau sąmoningai nurodė atlikti tik geotechninius pagrindo tyrinėjimus. Vėliau priimtas sprendimas atlikti statybinius tyrimus yra jos, kaip lėšų investuotojos, teisių įgyvendinimas.
- 19.2. Projektavimo sutartyje nėra atskleistas projektuotojos pareigos atlikti „visapusišką sklypo analizę“ turinys, tačiau, sistemiškai vertinant jos nuostatas, matyti, kad atsakovė privalėjo atlikti inžinerinius geologinius tyrimus, kuriais yra nustatoma statinio pagrindą sudarančių geologinių sluoksnių sudėtis, grunto vandens lygis ir pan., tačiau nėra žvalgoma teritorija ieškant požeminių konstrukcijų. Gretimų statinių konstrukcijų (inkarinių templių) vietą, skaičių ir parametrus galima nustatyti tik jas atkasus. Ieškovė teigia, kad ji tikėjosi, jog projektavimo sutartimi pavedė atsakovei atlikti išsamius krantinės tyrimus, todėl pati atsakovė turėjo organizuoti statybos (krantinės dangų ardymo, kasimo) darbus, atidengti konstrukcijas ir jas išmatuoti, tačiau toks reikalavimas nėra teisėtas, nes sąlygas statybiniams tyrimams turi sudaryti užsakovas. Tokie veiksmai negali būti laikomi protingomis projektuotojos pastangomis įvykdyti sutartį.
- 19.3. Iš ieškovės sudarytos rangos sutarties nuostatų matyti, kad ieškovė žinojo, jog vykdant darbus gali būti atkastos požeminės krantinės konstrukcijos; suprato, kad tiksli senosios krantinės vieta nėra žinoma tol, kol ji nebus atkasta; nutarė priimti sprendimą dėl statybinių tyrimų poreikio jau atkasus krantinės konstrukcijas; pripažino, kad tyrimai gali būti atliekami tik atkasus krantinę. Atsakovė objektyviai negalėjo įvertinti Kuršių marių krantinės požeminių konstrukcijų rengdama rekonstravimo projektą. Krantinės požeminių konstrukcijų atkasimas, apžiūra ir išmatavimas leido rengiant projekto patikslinimą dėl remonto nurodyti krantinės sprendinius, tačiau rengiant rekonstravimo projektą nebuvo galima faktiškai apžiūrėti konstrukcijų ir nurodyti su jomis susijusių sprendinių.
- 19.4. Krantinės konstrukcijos, įskaitant inkarines temples, netrukdė atlikti darbų pagal rekonstravimo projektą. Todėl negali būti

konstatuojama, kad atsakovė R. P. įmonė netinkamai vykdė savo pareigas ir kad jos veiksmus ir atsiradusią žalą sieja priežastinis ryšys.

- 19.5. Ieškovė savo veiksmais prisidėjo prie žalos atsiradimo. Ji priėmė sprendimus neatlikti statybinių tyrimų ir užbaigti rekonstrukcijos darbus, sutvarkyti statybą, o vėliau, atliekant krantinės kapitalinio remonto darbus, dalį darbų atlikti pakartotinai. Ieškovė neįrodinėjo pavedusi kapitalinio remonto darbus organizuoti nedelsiant, dar neužbaigus rekonstrukcijos.
20. Kiti byloje dalyvaujantys asmenys įstatymų nustatyta tvarka nepateikė atsiliepimų į kasacinį skundą.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl projektavimo sutarties šalių pareigų ir atsakomybės statybos procese

21. Projektavimo ir tyrinėjimo darbų sutarties samprata yra pateikta CK 6.700 straipsnyje. Pagal aptariamą nuostatą, projektavimo ir tyrinėjimo darbų sutartimi yra laikoma sutartis, kuria rangovas (projektuotojas, tyrinėtojas) įsipareigoja atlikti pagal užsakovo užduotį tyrinėjimo ir projektavimo darbus, parengti techninius dokumentus ar sukurti kitokių darbų rezultatą ir perduoti jį užsakovui, o užsakovas įsipareigoja priimti darbų rezultatą ir sumokėti už atliktą darbą. Tokia projektavimo ir tyrinėjimo rangos sutarties samprata rodo šios rūšies rangos skirtumą nuo kitų rangos rūšių. Projektavimo rangos sutarties pagrindu atsiradę teisiniai santykiai išskiriami dėl sutarties dalyko – užsakomų darbų ir jų rezultato pobūdžio: projektavimo rangos sutarties atveju statinys projektuojamas individualios užduoties pagrindu, tokio projekto sukūrimui vykdomos leistinų sprendinių paieškos darant brėžinius, o darbo rezultatas matyti dokumentuose – techniniame projekte. Taigi, projektavimo rangos sutarties dalykas – kūrybinės veiklos rezultatas, įforminamas projektiniais sąmatiniais dokumentais, reikalingais tam tikram objektui statyti arba įrengti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-176-823/2021, 47 punktą).
22. Rangovo, kaip projektavimo ir tyrinėjimo darbų sutarties šalies, pareigos yra atskleistos CK 6.702 straipsnyje. Vadovaujantis šios nuostatos 1 dalimi, rangovas, be kita ko, privalo atlikti projektavimo ir tyrinėjimo darbus pagal sutarties, užduoties ir kitų pradinių duomenų nustatytus reikalavimus; parengti techninius dokumentus suderinti normatyvinių statybos dokumentų nustatyta tvarka su užsakovu, o įstatyme nustatytais atvejais – su atitinkamomis valstybės ar savivaldybių institucijomis, arba atlikti jų ekspertizę; atlikdamas darbus ir derindamas parengtus techninius dokumentus, bendradarbiauti su užsakovu. Statybos proceso dalyvių teisės ir pareigos yra apibrėžtos ne tik CK, bet ir specialiaame statybos teisiniuose santykiuose reglamentuojančiame įstatyme – Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (nagrinėjamoje byloje aktuali redakcija, galiojusi nuo 2017 m. lapkričio 1 d. iki 2018 m. gegužės 1 d.). Šiame įstatyme nustatyta, kad statinio projektuotojas, be kita ko, privalo, vadovaudamasis Statybos įstatyme nurodytais dokumentais, parengti statinio projektą ir jį pasirašyti, taip prisiimdamas atsakomybę, kad statinio projektas atitinka Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų, privalomųjų statinio projekto rengimo dokumentų, normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas (Statybos įstatymo 16 straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktai).
23. Aptartos projektavimo sutarties sampratą ir projektuotojo pareigas apibrėžiančios teisės normos suponuoja išvadą, kad vienas iš reikšmingų projektuotojui keliamų reikalavimų – tai reikalavimas atlikti darbus atsižvelgiant į užsakovo jam pateiktą užduotį. Tokia užduotis projektuotojui yra reikalinga tam, kad jis galėtų suprojektuoti užsakovo poreikius atitinkantį objektą. Todėl CK 6.701 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta užsakovo pareiga perduoti projektuotojui sutartyje nustatytais terminais ir tvarka projektavimo ir tyrinėjimo darbų užduotį bei kitus techniniams dokumentams parengti būtinus duomenis arba pavesti projektuotojui pačiam parengti užduotį ir kitus pradinius duomenis, o vėliau patvirtinti jį parengtą užduotį. Statytojo (užsakovo) pareiga pateikti statinio projektuotojui privalomuosius statinio projekto rengimo dokumentus nustatyta ir pirmiau minėto Statybos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte. Be to, pagal šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 2 punktą, statytojui, be nurodytų pareigų, taip pat yra nustatyta pareiga organizuoti (arba pavesti tai padaryti statinio projektuotojui) statinio statybos sklypo, statybų vietės ir gretimų statinių bei sklypų, kuriems statyba gali daryti neigiamą poveikį, normatyvinių statybos techninių dokumentų nustatytus statybinius tyrimus ir sudaryti sąlygas tyrėjui juos atlikti. Tai reiškia, kad užduotį dėl atitinkamų tyrimų poreikio taip pat turi suformuluoti būtent statytojas.
24. Kita vertus, nors užduoties ir kitų pradinių duomenų, būtinų techniniams dokumentams parengti, pateikimas projektuotojui yra privaloma projektavimo darbų rangos sutartinių santykių dalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. sausio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-6/2009) ir projektuotojas privalo vykdyti darbus vadovaudamasis šiais dokumentais, iš pirmiau aptarto teisinio reglamentavimo matyti, kad projektuotoją taip pat saisto pareiga paisyti statybos teisiniuose santykiuose reglamentuojančiuose teisės aktuose ir normatyviniuose dokumentuose nustatytų reikalavimų. Kasacinio teismo praktikoje šiuo aspektu yra pažymėta, kad užsakymas atlikti projektavimo darbus yra susijęs su viešosios teisės normų reikalavimais, kurių imperatyvusis pobūdis riboja projektavimo rangos sutarties šalių laisvę. Kasacinio teismo praktikoje taip pat nurodyta, kad statinio projektavimo užduotis ir privalomieji projekto rengimo dokumentai yra projektavimo darbų atlikimo pagrindas, todėl projektuotojas (rangovas) patikrina užduotį ir pradinius duomenis, nes tinkamai neįvykdžius šios prievolės neįmanoma atlikti projektavimo darbų, neiški darbus apimtis. Projektuotojas, kaip profesionalas, turi žinoti šiai sričiai taikytinų imperatyviųjų teisės normų reikalavimus ir gebėti įvertinti, ar užsakovo pateikti projektavimui atlikti būtinai duomenys yra tinkami ir pakankami tam, kad galėtų būti pasiektas projektavimo rangos sutartini siekiamas tikslas. Projektavimo ir tyrinėjimo rangos sutarčiai taikytinas CK 6.659 straipsnis ir jame nustatyta bendroji rangovo pareiga nedelsiant įspėti užsakovą apie iš jo gautos medžiagos, kito turto ar dokumentų trūkumus, dėl kurių kyla grėsmė atliekamo darbo tinkamumui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. sausio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-176-823/2021, 48 punktą). Taigi, projektuotojas turi bendradarbiauti su užsakovu ir, kaip savo srities profesionalas, įvertinti, ar užsakovo jam pateikta užduotis nėra akivaizdžiai neįgyvendinama, ar pateikti dokumentai yra pakankami ir jam nebus užkirstas kelias teisės aktuose nustatyta tvarka pasiekti projektavimo sutartyje nustatytą rezultatą. Vis dėlto tokia projektuotojo pareiga nepašalina užsakovo pareigos tinkamai vykdyti jam priskirtas funkcijas,

susijusias su statybos procesu, be kita ko, pareigos tinkamai ir išsamiai suformuluoti užduotį.

25. Nagrinėjamu atveju byloje nustatyta, kad ieškovė ir atsakovė R. P. įmonė sudarė projektavimo sutartį, kuria atsakovė įsipareigojo parengti statinio techninius darbo projektus ieškovės bazinių stočių statybai, pateikti ieškovei suderintą techninį darbo projektą ir statybą leidžiantį dokumentą (projektavimo sutarties 2 punktas, 4.2.2.15.3, 4.2.2.15.4 papunkčiai). Kaip pagrįstai pažymėjo ieškovė, projektavimo sutartyje šalys nustatė, kad atsakovė prisiėmė pareigą atlikti ir išsamią žemės sklypo analizę (projektavimo sutarties 4.2.2.1 papunktis), tačiau šioje nuostatoje šalys išsamiau nedetalizavo nurodytos pareigos turinio. Projektavimo paslaugų apimtį šalys detaliau apibrėžė projektavimo užduotyje, nurodydamos, kad atsakovė turi atlikti šiuos darbus: 1) parengti 15 m aukščio plieno konstrukcinės dalies pritaikymo projektą; 2) atlikti stiebo pamatų projektą; 3) atlikti pagrindo geotechninius tyrimėjimus; 4) atlikti žemės sklypo plano projektą (lauko tinklai); 5) atlikti statybos organizavimo projektą. Tokiu būdu ieškovė projektavimo užduotyje konkrečiai nustatė, kad atsakovė, vykdydama sutartį, turi atlikti būtent geotechninius tyrimus. Vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.04.02:2011 „Inžineriniai geologiniai (geotechniniai) tyrimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-1053, 2 punktu, inžinerinius geologinius (geotechninius) tyrimus sudaro geologinių, hidrogeologinių, geofizinių, geomechaninių ir geodinaminių žemės gelmių savybių taikomųjų tyrimų visuma. Byloje nėra nustatyta, kad, be pirmiau nurodytų žemės gelmių savybių tyrimų, ieškovė būtų pavedusi atsakovei atlikti ir statybų teritorijoje esančio statinio (krantinės) tyrimus bei įvertinti šio statinio specifines konstrukcijas. Byloje taip pat nenustatyta, kad ieškovė būtų pavedusi pačiai atsakovei spręsti dėl poreikio atlikti papildomus tyrimus.
26. Priešingai nei kasaciniame skunde nurodo ieškovė, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo vertinti, kad atsakovė, kaip profesionali projektuotoja, pagal projektavimo sutartį turėjusi atlikti išsamią žemės sklypo analizę, turėjo savo iniciatyva imtis priemonių, siekdama ištirti kito, ne projektuojamo statinio (krantinės) konstrukcijas, kadangi ieškovė, nesanti profesionalia šių teisinių santykių dalyve, kaip ji pati teigė, negalėjo žinoti, jog apšvietimo stulpų rekonstrukcija gali turėti įtakos paslėptoms krantinės konstrukcijoms, ir atitinkamai negalėjo suformuluoti tokios užduoties atsakovei. Nors ankstesniuose šios nutarties punktuose minėta, kad projektuotojui yra taikomas reikalavimas įvertinti jam pateiktą projektavimo užduotį ir dokumentus, toks reikalavimas yra siejamas su siekiu atskleisti užsakovui, kuris gali nebūti profesionaliu statybos teisinių santykių dalyviu, jam nežinomą informaciją, galinčią lemti negalėjamą įvykdyti jo pateiktą užduotį, jos įvykdymo apsunkinimą dėl to, kad pateikti dokumentai nėra pakankami, užduotis neatitinka teisės aktų reikalavimų ir pan. Savo ruožtu nagrinėjamoje byloje nustatytos aplinkybės leidžia padaryti išvadą, kad ieškovei buvo žinoma, jog vykdant rekonstrukcijos darbus gali būti atidengtos paslėptos krantinės konstrukcijos ir gali iškilti poreikis papildomai spręsti dėl darbų vykdymo tvarkos pakeitimo. Tokią išvadą suponuoja ieškovės ir jos pasitelktos rangovės atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ sudarytos rangos sutarties 2.7 papunktis, kuriame, be kita ko, nurodyta, kad tuo atveju, jei paaiškėtų, kad pradėjus vykdyti kasimo darbus būtų pasiekta sena krantinė, darbai nedelsiant turėtų būti stabdomi, apie šias aplinkybes turėtų būti informuota ieškovė ir turėtų būti priimami sprendimai dėl tolesnių veiksmų. Nors ieškovei buvo žinomos nurodytos aplinkybės, formuluodama projektavimo užduotį atsakovei, ieškovė nepavedė jai išsamiau ištirti krantinės konstrukcijų, atlikti statybinių tyrimų ir pan.
27. Ieškovė ne tik nepavedė atsakovei R. P. įmonei ištirti krantinės konstrukcijų, tačiau taip pat nesudarė jai būtinų sąlygų atlikti tokio pobūdžio tyrimus, nors įstatyme tokia pareiga, kaip minėta, yra nustatyta statytojai. Ieškovė kasaciniame skunde nurodo, kad atsakovė galėjo išsamiai ištirti visas krantinės konstrukcijas dar rengdama rekonstrukcijos projektą, ir, grįždama šį teiginį, remiasi aplinkybėmis, kad atsakovė atliko tokius tyrimus rengdama projekto papildymą, kuriame buvo išspręstas klausimas dėl nupjautų inkarinių templių atkūrimo, tačiau byloje nustatyta, kad nupjautos inkarinės templės – tai konstrukcijos, kurios nebuvo vizualiai matomos iki tol, kol nebuvo atlikti kasimo darbai ir jos nebuvo atidengtos. Byloje nėra duomenų, kad, atsakovei rengiant pradinį rekonstrukcijos projektą, ieškovė būtų atlikusi veiksmus tam, kad šios konstrukcijos būtų atidengtos (atkastos) ir ištirtos, ar būtų pavedusi šiuos darbus organizuoti pačiai atsakovei. Krantinės konstrukcijų buvimo vieta negalėjo būti nustatyta ir įvertinus krantinės projekcinę dokumentaciją – byloje nustatyta, kad nei Neringos savivaldybės administracija, nei tuometė krantinės savininkė UAB „Neringos komunalininkas“, nei Nidos uosto kapitonas neturėjo krantinės techninio paso, o UAB „Neringos komunalininkas“ elektroniniu paštu pateiktas krantinės konstrukcijų ties atramomis brėžinys neatspindėjo faktinės padėties.
28. Įvertinusi išdėstytas aplinkybes, teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą išnagrinėję teismai šiuo atveju tinkamai taikė ir aiškino projektuotojo pareigas reglamentuojančias teisės normas ir padarė pagrįstą išvadą, jog atsakovė R. P. įmonė, vykdydama projektavimo sutartį, neatliko neteisėtų veiksmų, turėjusių įtakos žalos atsiradimui, todėl jai nekyla pareiga šią žalą atlyginti. Ieškovės kasaciniame skunde pateiktas aiškinimas, kad projektuotoja savo iniciatyva turi atlikti visus galimus statybinius tyrimus, atidengti paslėptas kitų, ne jos projektuojamų statinių konstrukcijas, net neturėdama užsakovo pavedimo atlikti šiuos darbus ir užsakovui nesudarius jai sąlygų atlikti tokius tyrimus, nepagrįstai išplečia projektuotojos, kaip statybos teisinių santykių dalyvės, pareigų apimtį ir iškreipia anksčiau aptartose teisės normose nustatytą projektuotojo ir statytojo (užsakovo) pareigų pusiausvyrą. Todėl tokie ieškovės argumentai vertinami kaip nepagrįsti.

Dėl statinio statybos techninės priežiūros sutarties šalių pareigų ir atsakomybės statybos procese

29. Statybos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad statytojas (užsakovas) privalo organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą. Statybos įstatymo 2 straipsnio 76 dalyje reglamentuota, kad statinio statybos techninė priežiūra – tai statytojo (užsakovo) organizuojama statinio statybos priežiūra, kurios tikslas – kontroliuoti, ar statinys statomas pagal statinio projektą, statybos rangos sutarties sąlygas, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų ir kitų teisės aktų reikalavimus. Vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 78 dalimi, statinio statybos techninis priežiūrėtojas – tai architektas ar statybos inžinierius, kuris, atstovaudamas statytojui (užsakovui), vadovauja statinio statybos techninei priežiūrai, atlieka statinio statybos (bendrųjų statybos darbų) bendrosios techninės priežiūros vadovo funkcijas, koordinuoja specialiąją statinio statybos priežiūrą, jos vadovų veiklą ir pagal kompetenciją atsako už pastatyto statinio normatyvinę kokybę. Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad statinio statybos techninis priežiūrėtojas statybose veikia kaip užsakovo (statytojo) atstovas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-184-421/2022, 54 punktas).
30. Statinio statybos techninio priežiūrėtojo, kaip statytojo atstovo, teisės ir pareigos statybos procese yra atskleistos Statybos įstatymo 19 straipsnyje. Vadovaujantis šia nuostata, statinio statybos techninis priežiūrėtojas, be kita ko, privalo tikrinti, kad statyba būtų atliekama pagal statinio projektą, kontroliuoti statybos metu naudojamų statybos produktų bei įrenginių kokybę ir neleisti jų naudoti, jeigu jie neatitinka statinio

projekto, normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimų, taip pat jeigu nepateikti statybos produktų pateikimo į Lietuvos Respublikos rinką ar tiekimo jai reikalavimus nustatančiuose teisės aktuose nurodyti dokumentai; tikrinti atliktų statybos darbų kokybę ir mastą, informuoti statytoją (užsakovą) apie atliktus statybos darbus, kurie neatitinka statinio normatyvinės kokybės reikalavimų; tikrinti ir priimti paslėptus statybos darbus ir paslėptas statinio konstrukcijas, dalyvauti išbandant inžinerinius tinklus, inžinerines sistemas, įrenginius, konstrukcijas (Statybos įstatymo 19 straipsnio 2 dalies 1–3 punktai). Taigi, statinio statybos techninis priežiūrėtojas, veikdamas statybų procese užsakovo vardu, kontroliuoja, kad statyba būtų vykdoma tinkamai, nepažeidžiant teisės aktuose, statybos normatyviniuose dokumentuose, statinio projekte ir kt. nustatytų reikalavimų, o nustatęs galimus pažeidimus – informuoja apie tai užsakovą.

31. Kaip minėta pirmiau, pareiga organizuoti ir atlikti statinio statybos techninę priežiūrą yra nustatyta statytojui (užsakovui), kuris yra suinteresuotas, kad jo pavedimu vykdomi statybos darbai būtų atliekami tinkamai. Todėl statytojas turi sudaryti tinkamas sąlygas jo pasitelktam techniniam priežiūrėtojui įvykdyti jam teisės aktuose nustatytas pareigas. Tokia statytojo (užsakovo) pareiga, visų pirma, yra kildinama iš bendros įstatyme nustatytos sutarties šalių pareigos bendradarbiauti ir kooperuotis siekiant tinkamai ir ekonomiškai įvykdyti sutartį (CK 6.38 straipsnio 2 dalis, 6.200 straipsnio 2 dalis). Be to, užsakovo pareiga sudaryti statybos techninę priežiūrą vykdančiam asmeniui tinkamas sąlygas jo funkcijoms atlikti ir, be kita ko, pateikti jam esminius su statyba susijusius duomenis bei dokumentus atspindi ir statybos teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose. Pavyzdžiui, statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-848 (toliau – Reglamentas) (redakcija, galiojusi nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gegužės 12 d.) 5 punkte yra nurodyta, kad atlikti statinio statybos darbus leidžiama tik po to, kai statytojas (užsakovas), be kita ko, nustatytą tvarka gavo ir perdavė statinio statybos techniniam priežiūrėtojui statybą leidžiantį dokumentą arba jo išdavimo datą ir numerį, o šio Reglamento 108.1 ir 108.3 papunkčiuose nustatyta, kad statinio statybos techninis priežiūrėtojas prieš statybos pradžią iš užsakovo gauna statybą leidžiantį dokumentą arba šio dokumento išdavimo datą ir numerį ir kitus Reglamento 5 punkte nurodytus dokumentus, taip pat organizuoja ir dalyvauja užsakovui perduodant statinio statybos vadovui pagal aktą statybvietę bei joje esančių statinių, inžinerinių tinklų ir susisiektų komunikacijų planą.
32. Nagrinėjamu atveju atsakovė UAB „Šiltas namas“, sudariusi techninės priežiūros sutartį su ieškove, įsipareigojo vykdyti bendrosios techninės priežiūros rangovo funkcijas; nuo darbų objekte pradžios du mėnesius kontroliuoti, ar statinys statomas pagal statinio projektą, statybos rangos sutarties, įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų, normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus; lankytis statybvietėje ne mažiau nei penkis kartus per visą sutarties vykdymo laikotarpį, stebėti statybos eigą ir spręsti su statinio projekto įgyvendinimu susijusius klausimus (techninės priežiūros sutarties 7.1, 7.2, 7.5 papunkčiai). Savo ruožtu ieškovė, sudarydama šią sutartį, įsipareigojo teikti atsakovei visą sutarčiai vykdyti reikalingą informaciją; bendradarbiauti su atsakove; pateikti atsakovei darbams atlikti reikalingus dokumentus, technines specifikacijas ir kitus dokumentus (techninės priežiūros sutarties 8.2–8.4 papunkčiai). Techninės priežiūros sutartyje šalys nustatė, kad ši sutartis įsigalioja, kai ją pasirašo ir tinkamai patvirtina sutarties šalys, ir galioja šešias savaites nuo jos pasirašymo dienos (techninės priežiūros sutarties 9 punktas), tačiau šalys sutartyje nedetalizavo, kada bus pradėti vykdyti statybos darbai, kurių techninę priežiūrą turėjo vykdyti atsakovė.
33. Bylą išnagrinę teismai nustatė, kad ieškovė 2018 m. balandžio 5 d. išsiuntė Inspekcijai pranešimą, teisės aktuose nustatyta tvarka ją informuodama, kad statyba objekte bus pradėta 2018 m. balandžio 9 d. Šiame pranešime ieškovė taip pat įvardijo asmenį, atsakovės UAB „Šiltas namas“ paskirtą statinio statybos techninės priežiūros vadovu. Tačiau byloje nėra duomenų, kad ieškovė būtų pranešusi atsakovei UAB „Šiltas namas“, turėjusiai atlikti statinio statybos techninę priežiūrą, ar jos paskirtam techninės priežiūros vadovui, kada yra planuojama pradėti darbus objekte. Priešingai, įvertinę byloje esančius įrodymus, be kita ko, byloje apklausto liudytojo pateiktus paaiškinimus, teismai nustatė, kad atsakovės paskirtas techninės priežiūros vadovas, negavęs informacijos apie statybos darbų objekte pradžią, pats ėmėsi iniciatyvos siekdamas išsiaiškinti, ar statybos darbai yra pradėti vykdyti – jis paprašė kito atsakovės UAB „Šiltas namas“ darbuotojo, dirbusio Klaipėdoje, išsiaiškinti šias aplinkybes, tačiau pastarajam atvykus į objektą paaiškėjo ne tik tai, kad darbai jau buvo pradėti vykdyti, bet ir tai, kad buvo nupjautos krantinė laikisios inkarinės templės.
34. Teigdamą, kad bylą išnagrinę teismai netinkamai taikė įrodinėjimą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas ir padarė nepagrįstą išvadą, jog atsakovė UAB „Šiltas namas“ nebuvo informuota apie statybos darbų pradžią, ieškovė remiasi pirmiau nurodyta aplinkybe, kad ji pateikė duomenis apie statybų pradžią Inspekcijai ir šie duomenys atspindėjo sistemoje „Infostatyba“. Ieškovė taip pat nurodė, kad atsakovės UAB „Šiltas namas“ dalyvavimą statybų procese patvirtina ir tai, jog ji išrašydavo ieškovei sąskaitas už atliktus darbus, bet teismai šios aplinkybės nepagrįstai neįvertino. Tačiau, priešingai nei nurodo ieškovė, aplinkybė, kad ji pateikė duomenis apie statybos pradžią Inspekcijai, pati savaime nepatvirtina, nei kad šie duomenys buvo pateikti atsakovei UAB „Šiltas namas“, nei kad pastaroji atsakovė turėjo galimybę susipažinti su šia informacija sistemoje „Infostatyba“ iš karto po jos pateikimo, juo labiau kad atsakovės paskirtas specialistas tokią galimybę teisme neigė. Savo ruožtu ieškovės nurodyti teiginiai apie atsakovės jai išrašytas sąskaitas už suteiktas techninės priežiūros paslaugas yra deklaratyvūs; ieškovė nurodė šias aplinkybes apeliaciniame skunde ir nepateikė jas pagrindžiančių įrodymų. Kitų duomenų, patvirtinančių, kad atsakovė UAB „Šiltas namas“ buvo tinkamai informuota apie statybos darbų pradžią, ieškovė nenurodė.
35. Įrodymų vertinimas pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 185 straipsnį reiškia, kad faktinių duomenų įrodomąją vertę nustato teismas pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais. Reikalavimas vertinti įrodymus, vadovaujantis vidiniu įsitikinimu, yra teismo nepriklausomumo principo išraiška, nes nurodymai teismui, kaip vertinti vieną ar kitą įrodymą, neleistini. Dėl to atvejai, kai šalies nurodytos aplinkybės, argumentai nepripažįstami įrodymais, savaime neleidžia daryti išvados, kad bylos nagrinėjimo metu teisme buvo padaryta CPK 176, 185 straipsnių pažeidimų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-156-701/2016, 30 ir 33 punktai). Nagrinėjamu atveju, teisėjų kolegijos vertinimu, nėra pagrindo sutikti su ieškovės argumentais, kad bylą išnagrinę teismai netinkamai taikė įrodinėjimą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas ir nepagrįstai nustatė, kad atsakovė UAB „Šiltas namas“ nebuvo informuota apie statybos darbų pradžią, negalėjo nuo pat darbų objekte pradžios vykdyti savo, kaip statinio statybos techninės priežiūrėtojos, funkcijų ir imtis priemonių tam, kad būtų išvengta ieškovei padarytos žalos. Ginčydamą teismo padarytas išvadas, ieškovė nenurodė jokių reikšmingų aplinkybių, sudarančių pagrindą pripažinti, kad teismas netinkamai ar neišsamiai vertino byloje esančius įrodymus, o ta aplinkybė, kad pati ieškovė kitaip nei teismas vertina tam tikrus byloje esančius duomenis ir jų pagrindu daro kitokias išvadas, kaip minėta, savaime nereiškia, kad buvo pažeistos

įrodymų vertinimo taisyklės ir kad teismo išvados yra nepagrįstos.

36. Priešingos išvados, kad bylą išnagrinėję teismai netinkamai įvertino atsakovės UAB „Šiltas namas“ veiksmus ir nepagrįstai netaikė jai atsakomybės už ieškovei kilusią žalą dėl krantinę laikiusių inkarinių tempių nupjovimo, nepagrindžia ir ieškovės kasaciniame skunde nurodytas argumentas, kad atsakovė, sudariusi techninės priežiūros sutartį, kurios galiojimas buvo apribotas šešių savaičių terminu, turėjo pati domėtis, kada bus pradėti vykdyti darbai ir kada ji turės pradėti vykdyti statinio statybos techninę priežiūrą. Viena vertus, šioje nutartyje jau minėta, kad atsakovė UAB „Šiltas namas“ pati savo iniciatyva ėmėsi aktyvių veiksmų siekdama išaiškinti, ar statybos darbai yra pradėti. Byloje nėra duomenų, kad atsakovė, sudariusi techninės priežiūros sutartį, nepagrįstai ilgai vengė ją vykdyti ar kad ji ėmėsi priemonių siekdama išsiaiškinti, ar statybos darbai dar nėra pradėti vykdyti, nepagrįstai vėlai. Antra vertus, atsakovės iš esmės tinkamai vykdyta pareiga domėtis techninės priežiūros sutarties vykdymo eiga, nepaneigia ir anksčiau minėtos pačios ieškovės, kaip šios sutarties šalies ir statybos teisinių santykių dalyvės, pareigos bendradarbiauti su atsakove.

Dėl užsakovo ir rangovo atsakomybės už vykdant statybos darbus kilusią žalą paskirstymo

37. CK 6.644 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad rangos sutartis – tai sutartis, kuria viena šalis (rangovas) įsipareigoja atlikti tam tikrą darbą savo rizika pagal kitos šalies (užsakovo) užduotį ir perduoti šio darbo rezultatą užsakovui, o užsakovas įsipareigoja atliktą darbą priimti ir už jį sumokėti. Taigi, esminis rangovo įsipareigojimas, apibūdinantis pačią rangos sutartį, yra įsipareigojimas atlikti užsakovo nurodytą darbą ir perduoti jam šio darbo rezultatą, o pagrindinis užsakovo įsipareigojimas yra įsipareigojimas priimti darbų rezultatą ir sumokėti rangovui už jo atliktą darbą. Statybos rangos sutartis, kurios samprata yra apibrėžta CK 6.681 straipsnio 1 dalyje, išsiskiria iš kitų rangos sutarčių rūšių savo dalyku – šia sutartimi rangovas įsipareigoja per sutartyje nustatytą terminą pastatyti pagal užsakovo užduotį statinį arba atlikti kitus statybos darbus, o užsakovas atitinkamai juos priimti ir sumokėti rangovui. Vis dėlto rangovo ir užsakovo pareigos, kylančios iš rangos (statybos rangos) sutarties, neapsiriboja vien tik pareiga atlikti užsakovo nurodytus darbus ir perduoti jam šių darbų rezultatą bei atsiskaityti už jį. Bendrosiose C K nuostatose, reglamentuojančiose rangos teisinius santykius, ir specialiose normose, taikytinose sudarius statybos rangos sutartį, yra išdėstyti ir kiti rangos teisinių santykių šalių tarpusavio įsipareigojimai, taip pat aptarti šių santykių šalių atsakomybės klausimai.
38. Rangovas statybos rangos sutartyje paprastai veikia kaip profesionalas, vykdydamas savo verslą, todėl įstatymo jam nustatyta didesnė atsakomybė už tinkamą statybos rangos sutarties rezultatą negu užsakovui. Rangovas atsako užsakovui už nukrypimus nuo normatyvinių statybos dokumentų reikalavimų, taip pat už tai, kad nepasiekė šiuose dokumentuose ar sutartyje nustatytų statybos darbų rodiklių, išskyrus smulkius nukrypimus nuo normatyvinių statybos dokumentų reikalavimų, padarytus užsakovo sutikimu, jeigu įrodo, kad tie nukrypimai neturėjo įtakos statybos objekto kokybei ir nesukels neigiamų pasekmių (CK 6.695 straipsnis). Be to, rangovas negali apsiriboti normatyvinių statybos dokumentų, sutarties dokumentų ir užsakovo reikalavimais ir jais remdamasis pateisinti statybos darbų ar statinio trūkumus – pagal CK 6.659 straipsnyje nustatytas bendrąsias rangos sutarčių taisykles rangovas privalo nedelsdamas įspėti užsakovą dėl netinkamų dokumentų, medžiagų, darbų atlikimo būdo ar kitų aplinkybių, sudarančių grėsmę atliekamo darbo tinkamumui, tvirtumui ar saugumui; rangovas privalo vykdyti statybos metu gautus užsakovo nurodymus, tik jeigu jie neprieštaruoja statybos rangos sutarties sąlygoms ir normatyviniams statybos dokumentams (CK 6.689 straipsnis). Tuo tarpu užsakovui, jeigu kitaip nenustatyta įstatyme ar sutartyje, statybos darbų kontrolė ir priežiūra yra teisė, o ne pareiga. Rangovas, netinkamai vykdęs sutartį, neturi teisės remtis ta aplinkybe, kad užsakovas nevykdė statybos darbų kontrolės ir priežiūros, išskyrus atvejus, kai tokios kontrolės ir priežiūros pareigos užsakovui yra nustatytos įstatyme ar sutartyje (CK 6.689 straipsnio 4 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-207-701/2022, 41 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
39. Įstatymų leidėjas, atsižvelgdamas į statybos rangos sutarties specifiką, atskirai yra aptaręs rangos sutarties šalių pareigą bendradarbiauti (CK 6.691 straipsnis). Kasacinio teismo praktikoje šiuo aspektu yra išaiškinta, kad tinkamas šios pareigos įgyvendinimas yra priemonė, leidžianti išvengti galimų nuostolių, ginčų dėl darbų atlikimo. Tai pagrindžiama, visų pirma, tuo, kad rangovas, užsiimdamas ūkine komercine veikla, kurios tikslas – pelno siekimas, gerai žino (arba privalo žinoti) savo teises bei pareigas ir veikia savo rizika. Rangovas, specializuodamasis statybos darbų srityje, jau sutarties sudarymo etape turi realiai įvertinti savo pajėgumus, konkretaus objekto specifiką ir kitus galimus veiksnius, kad nesuklaidintų užsakovą. Jeigu vykdant sutartį kilo kliūčių, trukdančių laiku ir tinkamai įvykdyti sutartį, rangovas privalo imtis visų nuo jo priklausančių protingų priemonių toms kliūtims pašalinti ir taip įgyvendinti CK 6.691 straipsnyje nustatytą imperatyviąją įstatymo nustatytą statybos rangos sutarties šalių bendradarbiavimo (kooperavimosi) vykdant sutartį pareigą. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad bendradarbiavimo (kooperavimosi) principas yra sąžiningumo principo išraiška. Šis principas reikalauja, kad rangos sutarties šalys sudarytų tinkamas sąlygas prievolėms įvykdyti, prireikus keistųsi informacija, reikšminga prievolėms įvykdyti, laiku praneštų apie kylančias prievolių įvykdymo kliūtis ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. rugsėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-207-701/2022, 42 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika). Nurodyta šalių pareiga bendradarbiauti, taip pat rangovui, kaip statybos teisinių santykių profesionalui, keliamas reikalavimas būti itin atidžiam statybų procese ir informuoti užsakovą apie galimas darbų vykdymo kliūtis yra reikšmingi ne tik siekiant tinkamai įvykdyti rangos sutartimi prisiimtus įsipareigojimus ir pasiekti joje nurodytą rezultatą (pastatyti nustatytus parametrus atitinkantį statinį ir pan.), bet taip pat ir siekiant statybų metu nepadaryti žalos kitiems asmenims ar jų turtui.
40. Antra vertus, nors rangovas statybos teisiniuose santykiuose veikia kaip profesionalas ir jam yra nustatyta didesnė atsakomybė už tinkamą rangos sutartyje nurodytų darbų vykdymą, tai savaime nereiškia, kad užsakovas rangos teisiniuose santykiuose yra atleistas nuo pareigos elgtis atidžiai ir rūpestingai bei imtis nuo jo priklausančių veiksmų tam, kad, vykdant statybos rangos sutartį, nei jos šalims, nei kitiems asmenims nebūtų padaryta žala ar ši žala nebūtų nepagrįstai padidinta. Gricžtesnė rangovo atsakomybė rangos teisiniuose santykiuose nereiškia ir to, kad bet kokia iš šių santykių kilusi žala yra laikytina žala, kilusia dėl rangovo veiksmų, ir atitinkamai nepašalina užsakovo pareigos atlyginti kitam asmeniui padarytą žalą ar prisiimti atsakomybę už jam pačiam kilusią žalą tuo atveju, jei ši žala atsirado (padidėjo) dėl užsakovo veiksmų ar neveikimo. Sprendžiant klausimą dėl statybos teisinių santykių dalyvių atsakomybės yra reikšminga nustatyti, kurio iš jų veiksmai nulėmė žalos atsiradimą ar jos padidėjimą.

41. Šiuo atveju byloje nustatyta, kad atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ tinkamai neatliko savo, kaip rangovės, pareigų statybų procese. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad dar prieš pradėdama statybos darbus ši atsakovė žinojo, jog statybos darbų teritorijoje yra senosios krantinės konstrukcijos, todėl, vadovaudamasi Reglamento nuostatomis, prieš pradėdama kasimo darbus krantinėje, siekdama patikslinti esamų komunikacijų vietą ir gylį, turėjo pakviesti į statybos darbų vykdymo teritoriją krantinės savininko atstovą, tačiau šio reikalavimo neįvykdė. Teismas taip pat nustatė, kad pastaroji atsakovė (jos pasitelktos subrangovės), atlikdama žemės kasimo darbus ir aptikusi po žeme buvusius inžinerinius statinius, nesustabdė darbų ir neišsiaiškino, kam priklauso šie statiniai. Galiausiai teismas nurodė, kad atsakovė neįvykdė Reglamente nustatytos pareigos parengti statybos darbų technologijos projektą, kuriame turėjo būti detalizuota, kaip, kokiomis priemonėmis ir būdais turi būti atliekami statybos darbai, o vykdant statybos darbus dėl į statybą besisunkiančio Kuršių marių vandens atsirado poreikis pakeisti pamato liejimo konstrukciją ir technologiją. Įvertinęs šias aplinkybes, pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad inkarinių templių pažeidimą lėmė netinkamai pasirinktas rangos darbų vykdymo būdas ir technologija, padėties statybvietyje nesuvaldymas; už šiuos pažeidimus buvo atsakinga rangovė. Apeliacinės instancijos teismas sutiko su tokiais pirmosios instancijos teismo išvadomis. Tačiau, vertindami atsakovės UAB „Caverion Lietuva“ atliktus neteisėtus veiksmus ir ieškovei kilusią žalą siejantį priežastinį ryšį, teismas padarė išvadą, kad atsakovė yra atsakinga tik už dalį ieškovei kilusios žalos, o už kitus nuostolius yra atsakinga pati ieškovė. Teisėjų kolegijos vertinimu, padarydami tokią išvadą, bylą išnagrinėję teismai nenukrypo nuo rangovo ir užsakovo atsakomybę reglamentuojančių teisės aktų nuostatų ir tinkamai įvertino kiekvienos iš šalių veiksmų įtaką žalos atsiradimui.
42. Ieškovė nagrinėjamoje byloje kaip jos prašomą atlyginti žalą nurodė 55 411,40 Eur sumą, kurią ji sumokėjo rangos sutarties Nr. 2 pagrindu atsakovei UAB „Caverion Lietuva“ už krantinės rekonstrukciją. Byloje nustatyta, kad už šią sumą buvo atlikti ne tik tiesiogiai su inkarinių templių įrengimu susiję darbai, bet ir darbai, susiję su esamų krantinės plokščių demontavimu ir pašalinimu, duobių iškasimu bei krantinės dangos atkūrimu suremontavus inkarines temples. Byloje taip pat nustatyta, kad apie inkarinių templių pažeidimą ieškovė sužinojo 2018 m. balandžio 27 d., anksčiau, nei buvo užbaigti jos pavedimu vykdyti gatvės apšvietimo atramų rekonstravimo darbai. Tačiau ieškovė nesiėmė veiksmų tam, kad nustatytas krantinės inkarinių templių pažeidimas būtų pašalintas nedelsiant, prieš užbaigiant statybos darbus, susijusius su gatvės apšvietimo atramų rekonstrukcija (prieš užkasant konstrukcijas ir sumontuojant krantinės dangą). Todėl šalinant inkarinių templių pažeidimus turėjo būti dar kartą demontuota krantinės danga ir atidengtos krantinės konstrukcijos, o vėliau krantinės danga turėjo būti dar kartą įrengta. Kaip teisingai nurodė bylą išnagrinėję teismai, šių darbų įvykdymo išlaidų galėjo būti išvengta tuo atveju, jeigu ieškovė nebūtų dėsusi imtis veiksmų, susijusių su pažeistų krantinės konstrukcijų atstatymu. Teismai pagrįstai vertino, kad ieškovė, laiku nesiėmusi veiksmų, susijusių su pažeistų krantinės konstrukcijų atstatymu, sudarė sąlygas žalai padidėti, todėl jai, o ne atsakovei tenka atsakomybė už šią žalą.
43. Nors kasaciniame skunde ieškovė nurodo, kad teismai padarė nepagrįstą išvadą, jog ji delsė pašalinti krantinės konstrukcijų pažeidimą ir taip prisidėjo prie žalos padidėjimo, ieškovė nepateikė duomenų, pagrindžiančių, kad objektyviai neegzistavo galimybė pašalinti krantinės konstrukcijoms padarytą žalą prieš baigiant gatvės apšvietimo atramų rekonstravimo statybos rangos darbus ar kad nedelsiant atlikus pažeistų inkarinių templių remonto darbus ieškovei būtų buvusi padaryta didesnė žala dėl laiku neužbaigtos gatvės apšvietimo atramų rekonstrukcijos ar kitų aplinkybių. Kasaciniame skunde teigdamas, kad ji nedelsdamas, iš karto po to, kai paaiškėjo faktas, jog buvo nupjautos inkarinės temples, organizavo jų atstatymą, ieškovė pabrėžia aplinkybę, kad atsakovės pasitelktos subrangovės, faktiškai atlikusios darbus statybvietyje, teigė net nepastebėjusios, jog buvo nupjautos inkarinės temples. Ieškovė taip pat nurodo, kad, paaiškėjus inkarinių templių nupjovimo faktui bei jį konstatavus statybos proceso dalyvių pasirašytame faktinių aplinkybių konstatavimo protokole, atsakovės nesiėmė veiksmų žalai pašalinti, todėl būtent ieškovės pavedimu projektuotoja patikslino rekonstravimo projekto sprendinius, o rangovė atliko žalos pašalinimo darbus. Tačiau ieškovė nenurodė konkrečių duomenų, kada ji sužinojo apie pažeistas krantinės konstrukcijas, o jos nurodytos aplinkybės apie žalos pašalinimo darbų organizavimą yra prieštaringos – iš jos pačios kasaciniame skunde nurodytų duomenų matyti, kad tiek techninis darbo projektas, kuriame buvo sprendžiamas klausimas dėl inkarinių templių pažeidimų pašalinimo, tiek rangos sutartis Nr. 2, kuria atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ įsipareigojo pašalinti krantinei padarytą žalą, buvo sudaryti anksčiau, nei pažeidimas buvo užfiksuotas ieškovės nurodytame faktinių aplinkybių konstatavimo protokole.
44. Nustatę, kad dalis ieškovės prašomos atlyginti žalos atsirado dėl pačios ieškovės veiksmų jai vengiant laiku organizuoti krantinės konstrukcijų pažeidimų pašalinimą, teismai pagrįstai pripažino, kad atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ turi atsakyti tik už tuos nuostolius, kurie yra tiesiogiai nulenti jos neteisėtų veiksmų. Ieškovės argumentai, kad teismai, padarydami tokią išvadą, didžiausią žalą priskyrė užsakovei (ieškovei), o ne rangovei (atsakovei), kuri yra profesionali statybos teisinių santykių dalyvė, ir taip paneigė įstatymų nuostatas dėl didesnės rangovo atsakomybės už tinkamą rangos sutarties įvykdymą, nėra pagrįsti. Kaip minėta anksčiau, sprendžiant klausimą dėl žalos atlyginimo yra reikšminga nustatyti, kieno veiksmai nulėmė žalą atsiradimą, todėl teismai, atriboję, kokia nuostolių dalis yra tiesiogiai susijusi su atsakovės atliktais neteisėtais veiksmais, priteisė šią nuostolių dalį iš atsakovės. Ieškovės reikalavimas, kad atsakovė atlygintų ir tuos jos patirtus nuostolius, kuriems atsirasti turėjo įtakos jos pačios veiksmai, iškreipia sutarties šalių teisių ir pareigų pusiausvyrą ir neatitinka civilinėje teisėje galiojančio visiško nuostolių atlyginimo principo.

Dėl ieškovės pateiktos teisinės ekspertinės išvados vertinimo, apeliacinės instancijos teismo sprendimo motyvavimo

45. Ieškovė kasaciniame skunde nurodo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė remtis byloje jos pateikta teisine ekspertine išvada, kuria ieškovė grindė savo reikalavimus dėl kiekvienai iš atsakovių tenkančios atsakomybės dalies, remdamasis aplinkybe, kad ši išvada buvo parengta ne teismo nutarties pagrindu, o apeliacinės instancijos teismo nutartyje šio įrodymo net nepaminėjo, nors ieškovė apeliaciniame skunde ginčijo pirmosios instancijos teismo argumentus dėl šios išvados. Todėl, ieškovės vertinimu, teismai pažeidė įstatyme nustatytas įrodymų vertinimo taisykles ir netinkamai išnagrinėjo bylą. Teisėjų kolegija nesutinka su tokia ieškovės pozicija.
46. CPK 212 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teismas, siekdamas išsiaiškinti nagrinėjant bylą kylančius klausimus, reikalaujančius specialių mokslo, medicinos, meno, technikos ar amato žinių, gali skirti ekspertizę ir, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, paskirti ekspertą arba pavesti atlikti ekspertizę kompetentingai ekspertizės įstaigai. Teismo nutartimi paskirtos ir įstatymo nustatyta tvarka atliktos ekspertizės išvada yra laikoma specialia įrodinėjimo priemone – eksperto išvada (CPK 177 straipsnio 2 dalis, 216 straipsnis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-9-421/2020, 43 punktą). Teisminio nagrinėjimo metu kaip

įrodymai gali būti naudojami ir kiti rašytiniai aktai, kurie pagal savo prigimtį yra ekspertinio pobūdžio – gaunami atlikus tam reikalingus tyrimus ir pritaikius specialiąsias žinias surašomi atitinkamą kvalifikaciją turinčių asmenų. Jeigu toks tyrimas buvo atliktas ne pagal teismo ar teisėjo nutartį civilinėje byloje, tai, nepaisant jo tiriamojo mokslinio pobūdžio, gauta išvada negali būti laikoma įrodymu – eksperto išvada CPK 216 straipsnio prasme. Toks dokumentas atitinka kitą įrodinėjimo priemonės rūšį, nurodytą procesinio įstatymo, – rašytinį įrodymą, nes jame gali būti žinių apie aplinkybes, turinčias reikšmės bylai (CPK 197 straipsnis). Tiek ekspertizės išvada, tiek tiriamojo mokslinio pobūdžio rašytiniai įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios, nėra privalomi ir vertinami laikantis bendrųjų įrodymų vertinimo taisyklių (CPK 185, 218 straipsniai) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-58-701/2021, 121 punktą ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).

47. Kaip teisingai nurodė pati ieškovė, jos pateikta teisinė ekspertinė išvada yra parengta ne teismo nutarties paskirti byloje ekspertizę pagrindu, todėl ši išvada neturi eksperto išvados galios ir gali būti vertinama tik kaip paprastas rašytinis įrodymas. Įvertinus šios išvados turinį, matyti, kad ją parengę specialistai, atlikdami tyrimą, iš esmės nenagrinėjo jokių specialiųjų žinių reikalaujančių klausimų, tačiau tik atliko teisinį ginčo faktinių aplinkybių vertinimą ir pateikė savo poziciją, kaip, jų vertinimu, konkrečiu atveju statybos proceso dalyviams turėtų būti paskirstyta atsakomybė už ieškovei kilusią žalą. Šiuo aspektu pažymėtina, kad prerogatyva nustatyti ginčo faktines aplinkybes ir konkrečioje byloje aiškinti bei taikyti teisę yra suteikta teismui; teismo nesaisto kitų asmenų pateikta pozicija dėl to, kaip turėtų būti vertinamos ir teisiskai kvalifikuojamos tam tikros ginčo aplinkybės. Todėl pirmosios instancijos teismas, nagrinėdamas ginčą, pagrįstai nesirėmė šioje išvadoje nustatytomis aplinkybėmis ir atliktu situacijos teisiniu vertinimu, bet savarankiškai išnagrinėjo bylą. Nors ieškovė pagrįstai nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą, išsamiau neįvertino šio įrodymo ir nepateikė dėl jo argumentų, apeliacinis teismas įvertino esminius bylai teisingai išnagrinėti reikšmės turinčius įrodymus, todėl ši aplinkybė nesudaro pagrindo panaikinti teisėtą ir pagrįstą procesinį teismo sprendimą.
48. Teisėjų kolegija neturi pagrindo sutikti ir su ieškovės kasaciniame skunde išdėstytais argumentais, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai motyvavo savo priimtą procesinį sprendimą, kadangi iš esmės tik pritarė pirmosios instancijos teismo padarytoms išvadoms. Tiek Europos Žmogaus Teisių Teismo, tiek Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pripažįstama, kad teismo pareiga pagrįsti priimtą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną argumentą (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1994 m. balandžio 19 d. sprendimas byloje *Van de Hurk prieš Nyderlandų Karalystę*, peticijos Nr. 16034/90; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-107/2010), taip pat kad, atmesdamas apeliacinį skundą, apeliacinės instancijos teismas gali tiesiog pritarti žemesnės instancijos teismo priimto sprendimo motyvams (Europos Žmogaus Teisių Teismo 1997 m. gruodžio 19 d. sprendimas byloje *Helle prieš Suomiją*, peticijos Nr. 20772/92; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. lapkričio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-558-421/2015). Nagrinėjamu atveju, įvertinus apeliacinės instancijos teismo procesinio sprendimo turinį, matyti, kad teismas atsakė į esminius byloje iškeltus klausimus. Ieškovė kasaciniame skunde nepagrindė, kokių bylai išnagrinėti esminės reikšmės turinčių aplinkybių neišnagrinėjo ir neįvertino apeliacinės instancijos teismas. Todėl ieškovės argumentai dėl netinkamo sprendimo motyvavimo atmetami kaip nepagrįsti.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų

49. Teisėjų kolegija, apibendrindama išdėstytus argumentus, konstatuoja, kad bylą išnagrinėję teismai tinkamai taikė teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias projektuotojo, techninio priežiūrėtojo ir rangovo teises, pareigas ir atsakomybę, nepažeidė įrodinėjimą reglamentuojančių teisės normų, todėl teisingai įvertino šalių veiksmus statybos procese ir jų atsakomybę už kilusią žalą. Atsižvelgiant į tai, ieškovės kasacinis skundas netenkinamas, o ginčijama Lietuvos apeliacinio teismo nutartis paliekama nepakeista.
50. Vadovaujantis CPK 93 straipsnio 1 dalimi, šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. CPK 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio.
51. Atsakovė UAB „Caverion Lietuva“ prašo priteisti jai 3484,80 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų rengiant atsiliepimą į kasacinį skundą, atlyginimo. Šias išlaidas atsakovė grindžia 2023 m. kovo 7 d. sąskaita ir darbų ataskaita bei 2023 m. kovo 15 d. patvirtinimu apie lėšų įskaitymą. Vadovaujantis Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu, (toliau – Rekomendacijos) 7 ir 8.14 punktais, priteisiant atlyginimą už atsiliepimą į kasacinį skundą parengimą yra taikomas 1,7 koeficientas, kurio pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Šiuo atveju taikytinas 2022 metų trečiąjį ketvirtį galiojęs vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje, kuris sudarė 1799 Eur, todėl didžiausia atsakovei už atsiliepimą į kasacinį skundą parengimą priteistina suma sudaro 3058,30 Eur (1 799 Eur × 1,7). Atsakovės prašoma priteisti 3484,80 Eur suma viršija Rekomendacijų pagrindu apskaičiuotą didžiausią už atsiliepimą į kasacinį skundą parengimą priteistiną bylinėjimosi išlaidų sumą. Byloje nėra nustatyta ypatingų aplinkybių, sudarančių pagrindą nukrypti nuo Rekomendacijose nurodytos priteistinių bylinėjimosi išlaidų skaičiavimo tvarkos ir priteisti atsakovei jos nurodytą sumą. Todėl atsakovės prašoma priteisti išlaidų suma mažintina ir jai iš ieškovės priteistina Rekomendacijų pagrindu apskaičiuota 3058,30 Eur suma.
52. Atsakovė R. P. įmonė prašo priteisti jai 1200 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų rengiant atsiliepimą į kasacinį skundą, atlyginimo. Grįsdama šias išlaidas, atsakovė pateikė teismui 2023 m. vasario 27 d. sąskaitą ir banko sąskaitos išrašą, iš kurių matyti, kad atsakovės nurodyta suma buvo pervesta jos atstovei. Atsakovės prašomos priteisti bylinėjimosi išlaidos neviršija Rekomendacijų pagrindu apskaičiuotos didžiausios už atsiliepimą į kasacinį skundą parengimą priteistinos išlaidų sumos, yra pagrįstos ir realiai patirtos, todėl jų atlyginimas priteistinas iš ieškovės.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. gruodžio 1 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Caverion Lietuva“ (j. a. k. 211495540) iš ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „TeleTower“ (j. a. k. 302453251) 3058,30 Eur (tris tūkstančius penkiasdešimt aštuonis Eur 30 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų nagrinėjant bylą kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti atsakovei R. P. įmonei (j. a. k. (duomenys neskelbtini)) iš ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „TeleTower“ (j. a. k. 302453251) 1200 (vieną tūkstantį du šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų nagrinėjant bylą kasaciniame teisme, atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Algirdas Taminskas

Dalia Vasarienė